

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, locatie Arnhem

Zaaknummer: 200.369.290

Roldatum: 30 juni 2026

**MEMORIE NAMENS GEVOEGDE PARTIJEN,
TEVENS HOUDENDE INCIDENT TOT
VOEGING EX. ART. 219 RV**

INTERVENIENTEN:

1. de **stichting LEITMOTIV**,
statutair gevestigd te Amsterdam
2. de **stichting Article 19**,
statutair gevestigd te Amsterdam,

advocaten: mrs. J. Klaas, O.J.W. Schotel en S.J.
Lopik

IN DE HOOFDZAAK TUSSEN:

de besloten vennootschap met beperkte
aansprakelijkheid **GOODMAN NETHERLANDS
B.V.**,

statutair gevestigd te Amsterdam

appellante in de hoofdzaak

advocaat: mrs. M. de Wit en D.J. Kamp

tegen

de besloten vennootschap met beperkte
aansprakelijkheid **TENNET TSO B.V.**,

statutair gevestigd te Arnhem,

geïntimeerde in de hoofdzaak

advocaat: mrs. W. Knibbeler en A.R.L. Gerritsen.

1. INLEIDING EN SAMENVATTING

1. Goodman Netherlands B.V. (**Goodman**) is een projectontwikkelaar van onder andere grootschalige datacenters. Tennet TSO B.V. (**Tennet**) is de beheerder van het Nederlandse hoogspanningsnet.
2. Tussen Goodman en TenneT is een geschil ontstaan over de aansluiting van een datacenter van Goodman op het hoogspanningsnet. Dat geschil heeft geleid tot een juridische procedure. Goodman wil in die procedure kortgezegd dat TenneT het traject voor de aansluiting van een grootschalige hoogspanningsaansluiting van 70 MW ten behoeve van dat datacenter hervat en vervolgens afrondt.
3. Daarmee gaat deze zaak niet alleen het geschil tussen Goodman en TenneT, maar ook over een prangend maatschappelijk probleem. De explosieve groei van datacenters in Nederland gaat immers gepaard met grote maatschappelijke vraagstukken en risico's. Vier maatschappelijke vraagstukken, die op elkaar ingrijpen, springen in het oog.
4. Ten eerste is de vraag hoe moet worden omgegaan met de beperkte capaciteit op het hoogspanningsnet. Zoals bekend staat de leveringszekerheid van het elektriciteitsnet onder grote druk, in belangrijke mate als gevolg van de groeiende elektriciteitsbehoefte van datacenters. Het is niet de verwachting dat dit probleem binnenkort, of zelfs op de middellange termijn, zal zijn opgelost. Deze situatie vraagt om harde keuzes, waarbij ook bedrijven, zorg- en onderwijsinstellingen en burgers worden geraakt. Het antwoord op de vraag wie op welk moment toegang krijgt tot het Nederlandse elektriciteitsnet is dus een lastig maatschappelijk verdelingsvraagstuk.
5. Ten tweede is de vraag wat de gevolgen van de groei van datacenters zijn voor het klimaat en de directe leefomgeving. Datacenters zijn onverzadigbare verbruikers van elektriciteit. Om die elektriciteit op te wekken worden nog altijd grote hoeveelheden fossiele brandstoffen verbruikt, wat bijdraagt aan gevaarlijke klimaatverandering. Daarnaast zijn datacenters grote gebouwen zonder ramen. Het is een uitdrukkelijk voorbeeld van de verdozing en verschraling van het Nederlandse landschap. Datacenters leiden bovendien niet alleen tot horizonvervuiling, maar ook tot geluidsoverlast (door de continue loeiende ventilatoren en koelinstallaties), druk op de watervoorziening (wederom wegens de noodzaak tot koelen van de servers), luchtverontreiniging en straling.
6. Ten derde is de vraag hoe de stormachtige groei van datacenters zich verhoudt tot de Nederlandse en Europese digitale autonomie. Veel datacenters worden gebouwd om te voorzien in de behoefte van techbedrijven van buiten de Europese Unie. Daarmee wordt schaarse Europese fysieke ruimte ingenomen door partijen die de digitale autonomie van de Europese Unie tegenwerken. Als deze schaarse ruimte wordt gebruikt voor datacenters, zou de voorkeur moeten uitgaan naar partijen die deze autonomie wel bevorderen.
7. Ten vierde is de vraag hoe deze datacenters zich verhouden tot onze democratische rechtstaat. De ongebreidelde groei van datacenters door machtige private actoren zet druk op democratische processen en raakt aan mensenrechten als de vrijheid van meningsuiting, de democratische rechtsstaat en de vrije competitie.
8. De bedreigingen die volgen uit de voornoemde vier vragen, behoren gevolgen te hebben voor de manier waarop datacenters moeten worden behandeld wanneer het gaat om aansluiting op het elektriciteitsnet. Datacenters behoren zeker niet met voorrang op het hoogspanningsnet te worden aangesloten.

9. De voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland heeft in het vonnis in eerste aanleg, waarvan beroep (het **Vonnis**),¹ dan ook scherp gezien dat het belang “*bij een veilig en goed functionerend elektriciteitsnet zwaarder weegt dan het (zuiver financiële) belang van Goodman om de door haar aangevraagde aansluiting op het net binnen de door haar gewenste termijn te hebben gerealiseerd*”.²
10. Deze belangenafweging kwam bovenop de overweging dat Goodman niet als gecontracteerde afnemer in de zin van de Systeemcode elektriciteit 2026 kan worden aangemerkt en dat op TenneT, gelet op de vastgestelde netcongestie in het aansluitgebied, geen verplichting rust het aansluittraject voort te zetten. Reeds op die grond faalden de vorderingen van Goodman.³
11. In dit hoger beroep komt Goodman tegen het Vonnis op.
12. Indien Uw Hof het Vonnis zou vernietigen en alsnog de vorderingen van Goodman zou toewijzen, dan draagt dat bij aan de serieuze maatschappelijke problemen die hierboven zijn geschetst, en hieronder nader worden uitgewerkt. Het zijn onder meer deze maatschappelijke problemen die stichting Leitmotiv en stichting Article19 (gezamenlijk: de **Gevoegde Partijen**) in deze appelprocedure willen belichten.

Productie GP-1: KvK uittreksel Stichting Leitmotiv

Productie GP-2: KvK uittreksel Stichting Article 19

13. De Gevoegde Partijen zijn maatschappelijke organisaties die zich statutair inzetten voor een digitale economie waarin planetaire grenzen worden gerespecteerd, waar de macht van technologiebedrijven democratisch wordt gecontroleerd, en waar mensenrechten zoals de vrijheid van meningsuiting worden beschermd. Het beschermen van deze publieke belangen vereist een verantwoorde inzet en evenredig gebruik van deze essentiële Nederlandse publieke infrastructuur.
14. Zij zullen vorderen om tot de procedure te worden toegelaten als gevoegde partijen aan de zijde van Tennet.
15. De opbouw van deze memorie namens gevoegde partijen, tevens houdende incidentele vordering tot voeging (de **Memorie**) is als volgt.
- i. De Gevoegde Partijen zijn maatschappelijke organisaties, die tevens kwalificeren als collectieve belangenbehartigers in de zin van art. 3:305a BW. Nu zij zelf geen vorderingen instellen, behoeven zij voor hun ontvankelijkheid niet aan alle vereisten van art. 3:305a BW te voldoen. Desalniettemin kleuren deze vereisten wel het belangvereiste van art. 217 Rv. Ten behoeve van de leesbaarheid gaan de Gevoegde Partijen dus eerst kort in op de vereisten van art. 3:305a BW in hoofdstuk 2.
 - ii. Vervolgens bespreken de Gevoegde Partijen in hoofdstuk 3 hun vorderingen in het voegingsincident. Zij concluderen tot toewijzing van die incidentele vordering.
 - iii. Om redenen van proceseconomie zetten de Gevoegde Partijen reeds in hoofdstuk 4 hun standpunt in de hoofdzaak uiteen. De Gevoegde Partijen zullen in de

¹ Rb. Gelderland 29 april 2026, ECLI:NL:RBGEL:2026:3358 (Goodman/Tennet).

² Vonnis, r.o. 4.7.

³ Vonnis, r.o. 4.5-4.7.

hoofdzaak concluderen tot bekrachtiging van het Vonnis, al dan niet met verbetering van gronden.

2. ONTVANKELIJKHEID VAN GEVOEGDE PARTIJEN

2.1 Toetsing aan art. 3:305a BW bij interventie op grond van art. 217 Rv

16. Een partij die zich als belangenorganisatie wenst te voegen aan de zijde van een gedaagde hoeft niet zelfstandig te voldoen aan de vereisten van artikel 3:305a BW. Om toegelaten te worden tot het geding, is voldoende dat zij voldoet aan de vereisten van artikel 217 Rv. De Hoge Raad gaf in Milieudefensie/Shell de volgende maatstaf:⁴

“Indien een partij die zich aan de zijde van de oorspronkelijk gedaagde wenst te voegen dat doet als belangenorganisatie, hoeft bij de beoordeling van de toewijsbaarheid van de vordering tot voeging niet te worden onderzocht of zij aan alle eisen van art. 3:305a BW voldoet. Zij stelt dan immers niet zelf een rechtsvordering in als in die bepaling bedoeld. Evenmin is haar inzet erop gericht in een later stadium een rechtsvordering als bedoeld in art. 3:305a BW te kunnen instellen, zoals het geval is bij een verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor.

De omstandigheid dat het gaat om een belangenorganisatie kleurt wel het op grond van art. 217 Rv vereiste belang bij voeging. Beoordeeld dient dan ook te worden of de verzochte voeging inderdaad strekt tot bescherming van de gelijksoortige belangen die de belangenorganisatie ingevolge haar statuten beoogt te behartigen en of zij de groep van personen om wier belangen het gaat, in voldoende mate representeert. Welke eisen aan de representativiteit dienen te worden gesteld, hangt af van de omstandigheden van het geval.”

17. Deze situatie doet zich in het onderhavige geval voor. Ook de Gevoegde Partijen stellen geen eigen vorderingen in, maar voegen zich slechts.
18. De Gevoegde Partijen zetten hier voor elk van hen en per vereiste uiteen waarom zij voldoen aan art. 3:305a BW.
19. In algemene zin merken de Gevoegde Partijen op dat in ieder geval het lichte ontvankelijkheidsregime uit artikel 3:305a lid 6 BW van toepassing is. De interventie in deze procedure is immers gedaan ten behoeve van een zuiver ideëel doel en in het algemeen belang. De Gevoegde Partijen stellen geen vorderingen tot betaling van schadevergoeding in geld in. En er is ook los daarvan geen financieel belang gemoeid met de interventie van de Gevoegde Partijen, los van de financiële gevolgen van de partijen in de hoofdzaak die de Gevoegde Partijen niet aan gaan.
20. Derhalve behoeft de ontvankelijkheid van de Gevoegde Partijen in ieder geval niet aan alle vereisten van artikel 3:305a lid 2, subonderdelen a tot en met e, en lid 5 BW te worden getoetst. De Gevoegde Partijen gaan op deze vereisten dan ook niet in.
21. Daarnaast willen de Gevoegde Partijen de onderhavige procedure niet overspoelen met documenten omtrent de ontvankelijkheid van de Gevoegde Partijen, te meer nu sprake is van een incident in kort geding. Het gebruikelijke bewijsrecht is ook niet van toepassing.⁵ Tegelijkertijd onderkennen de Gevoegde Partijen het belang van een degelijke onderbouwing

⁴ HR 10 oktober 2025, ECLI:NL:HR:2025:1534, NJ 2025, 292 (Milieudefensie/Shell), r.o. 3.3; Zie ook Conclusie A-G Wissink, nr. 6.28, in die zaak.

⁵ Asser Procesrecht/Boonekamp 6 2024/111.

van hun stellingen. Zij zullen dus het volgende doen: (i) zij verwijzen in de voetnoten uitgebreid naar vindplaatsen, (ii) zij gaan na bij de andere partijen in deze procedure of behoefte bestaat aan nadere onderbouwing en (iii) zij zullen de websites en andere vindplaatsen uitgedrukt meenemen naar de zitting.

2.2 Volledige rechtsbevoegdheid

22. In de eerste plaats moet conform artikel 3:305a lid 1 BW een stichting volledige rechtsbevoegdheid hebben.
23. Zowel stichting Leitmotiv als stichting Article 19 zijn stichtingen met volledige rechtsbevoegdheid, zoals blijkt uit hun statuten.

Productie GP-3: Statuten Stichting Leitmotiv

Productie GP-4: Statuten Stichting Article 19

2.3 Voeging strekt tot bescherming van de door statuten behartigde belangen

24. In de tweede plaats vereist artikel 3:305a lid 1 BW dat de voeging moet strekken tot bescherming van de belangen die de stichting ingevolge haar statuten behartigt.
25. Dat is het geval, zoals blijkt uit het onderstaande.
26. De Gevoegde Partijen merken overigens op dat zij krachtens hun statuten meerdere belangen behartigen. Voor de doeleinden van de onderhavige procedure lopen die parallel of zij overlappen zelfs volledig. Mede hierdoor is het mogelijk om de standpunten van de Gevoegde Partijen samen te voegen in deze ene Memorie. Dit lijkt de Gevoegde Partijen bovendien gewenst om rechtseconomische redenen en gelet op het belang bij een spoedige behandeling van dit geschil.

2.3.1 Stichting Leitmotiv

27. Door middel van het voegen in onderhavige procedure wil stichting Leitmotiv opkomen voor het belang van (i) voorzieningszekerheid van elektriciteit, (ii) een leefbaar klimaat, (iii) democratisering van de digitale economie en (iv) technologische autonomie en soevereiniteit. Deze belangen sluiten aan bij hetgeen waarvoor stichting Leitmotiv in deze procedure wil interveniëren, zoals nader uitgewerkt in vooral Hoofdstuk 4.
28. Stichting Leitmotiv behartigt deze belangen volgens haar statuten. Haar statutaire doel is neergelegd in artikel 3 van haar statuten:

“a. als 'denk-en doetank' bijdragen aan een alternatieve visie ('Leitmotiv') voor onze digitale economie en in het bijzonder de productiekant daarvan in Nederland, Europa en wereldwijd, in welke digitale economie planetaire grenzen worden gerespecteerd, de macht van technologiebedrijven democratisch wordt gecontroleerd en mensenrechten en menselijke waardigheid en gelijkheid worden gerespecteerd en bevorderd;

b. het ondersteunen en voeren van dan wel bijdragen aan juridische procedures die door derden worden gestart, alsmede het zelf doen starten en voeren van juridische procedures die bijdragen aan het doel van de stichting.”⁶

29. Stichting Leitmotiv draagt als 'denk- en doetank' bij aan het ontwikkelen van een alternatieve visie voor onze digitale economie en in het bijzonder de productiekant daarvan in Nederland,

⁶ Productie GP-3, artikel 3.

Europa en wereldwijd. Onder de ‘productiekant’ van de digitale economie verstaat stichting Leitmotiv onder meer de datacenters waar opslagcapaciteit en rekenkracht wordt geproduceerd die als input dienen voor de downstream digitale economie. Stichting Leitmotiv is in november 2025 opgericht om bij te dragen aan een digitale economie die opereert binnen planetaire grenzen, waar de macht van technologiebedrijven democratisch wordt gecontroleerd en waarin mensenrechten worden gerespecteerd en bevorderd. Stichting Leitmotiv doet dit onder meer door het ondersteunen en voeren van, dan wel bijdragen aan, juridische procedures. Daarnaast ontplooit stichting Leitmotiv feitelijke activiteiten zoals het doen van onderzoek, belangenbehartiging en het ondersteunen van individuen, organisaties en bewegingen op bovengenoemde onderwerpen. Zij treedt daarnaast op als spreker en deskundige, en wordt ook door de Nederlandse overheid en Europese Commissie erkend als gesprekspartner voor datacenterbeleid. In paragraaf 2.5 van deze akte worden een aantal van de feitelijke werkzaamheden van stichting Leitmotiv verder belicht.

2.3.2 Stichting Article 19

30. Door middel van het interveniëren in onderhavige procedure komt stichting Article 19 op voor het belang van (i) vrijheid van meningsuiting en het daarmee gepaard gaande belang van het voorkomen van marktdominantie door ‘Big Tech’ bedrijven en (ii) het kunnen functioneren van de (lokale) democratie.

31. Uit de statuten van stichting Article 19 blijkt dat zij de belangen behartigt waarop haar vordering tot voeging betrekking heeft. Stichting Article 19 heeft namelijk ingevolge artikel 3 van haar statuten ten doel:

“(…) het wereldwijd bevorderen en beschermen van het grondrecht om vrijelijk informatie en ideeën te vergaren, te ontvangen en te verspreiden, door welk medium dan ook en ongeacht grenzen en voorts al hetgeen in de ruimste zin met een en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.”⁷

32. Sinds haar oprichting in februari 1986 ontplooit stichting Article 19 feitelijke activiteiten op de door haar behartigde doelstellingen en zet zij zich breder in als belangenbehartiger.

Productie GP-5: Akte van oprichting Article 19

33. Stichting Article 19 is de Nederlandse vestiging van een internationale organisatie die sinds 1989 wereldwijd strijdt voor de vrijheid van meningsuiting, informatie, mediavrijheid en digitale rechten. Stichting Article 19 richt binnen Nederland specifiek op de bescherming van deze rechten binnen Europa. Zij verricht wetenschappelijk onderzoek naar datacenters en hun impact op deze belangen, levert beleidsinhoudelijke input op Europees niveau, en spreekt zich publiekelijk uit over AI en datacenters op bijeenkomsten in Nederland. In paragraaf 2.5 van deze akte komen een aantal van de specifieke feitelijke werkzaamheden die stichting Article 19 verricht aan bod.

2.4 Gelijksortigheid van de belangen

34. In de derde plaats kan ingevolge artikel 3:305a lid 1 BW slechts een rechtsvordering worden ingesteld ter bescherming van personen met gelijksoortige belangen. Aan die eis is voldaan indien de belangen zich lenen voor bundeling, zodat een efficiënte en effectieve rechtsbescherming ten behoeve van de belanghebbenden kan worden bevorderd.⁸

⁷ Productie GP-4, artikel 3.

⁸ Rb. Amsterdam 13 juli 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4035 (*FNV en CNV/Temper*), r.o. 4.19. Vgl. HR 9 april 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK4549 (*Staat en SGP/Clara Wichmann*), r.o. 4.3.2.

35. Bij de beoordeling van gelijksoortigheid kan onderscheid worden gemaakt tussen groepsacties enerzijds, waarbij de belanghebbenden duidelijk zijn te individualiseren, en algemeen belang acties anderzijds, waarbij de belangen niet individualiseerbaar zijn. In dat laatste geval komen de belangen toe aan een grotere groep personen, die diffuus en onbepaald is.⁹ Bij (typische) algemeenbelangacties vormt het gelijksoortigheidsvereiste doorgaans geen obstakel, gezien de aard van het belang waarvoor wordt opgekomen.¹⁰
36. In de onderhavige procedure is de kern dat bij toewijzing van de vorderingen van Goodman het algemeen belang in het gedrang komt. De Gevoegde Partijen komen daarmee op voor eenieder in Nederland die daarvan negatieve gevolgen ondervindt.
37. Voor stichting Leitmotiv zijn in het bijzonder relevant de feitelijke gevolgen voor het belang van voorzieningszekerheid van elektriciteit, een leefbaar klimaat, democratisering van de digitale economie en technologische autonomie van de ontwikkeling van een nieuw datacenter door Goodman.
38. Voor stichting Article 19 zijn in het bijzonder feitelijke gevolgen voor de vrijheid van meningsuiting, marktdiversiteit en (lokale) democratie relevant.
39. Het zijn kwesties als onderhavige waarbij rechtsbescherming door bundeling van belangen bij uitstek efficiënt en effectief is.¹¹ Daarbij behoeven bij uitstek geen bijzondere omstandigheden van individuele belanghebbenden betrokken te worden.
40. Vanwege het algemene karakter van deze belangen, die eenieder in Nederland raken, of in ieder geval een grote groep burgers die zich in vergelijkbare omstandigheden bevinden, staat de gelijksoortigheid van de belangen waarvoor wordt opgekomen vast.¹²

2.5 Representativiteit (artikel 3:305a lid 2 aanhef BW)

41. Artikel 3:305a lid 1 BW vereist, in de vierde plaats, dat de belangen ter bescherming waarvan de vorderingen strekken voldoende zijn gewaarborgd. Volgens artikel 3:305a lid 2 BW zijn die belangen voldoende gewaarborgd als de belangenorganisatie voldoende representatief is, gelet op de achterban en de omvang van de vertegenwoordigde vorderingen. Welke eisen aan de representativiteit dienen te worden gesteld, hangt af van de omstandigheden van het geval.¹³ In het kader van interventie is voldoende dat de belangenorganisatie “*een achterban heeft voor wiens belangen zij opkomt.*”¹⁴ Daarmee behoeft de representativiteit van de Gevoegde Partijen geen uitgebreide bespreking.
42. Mocht het Hof desalniettemin oordelen dat de ontvankelijkheid van Gevoegde Partijen moet worden getoetst aan artikel 3:305a lid 2 BW, dan geldt het volgende.
43. Blijkens de wetstekst en de wetsgeschiedenis heeft de wetgever bij het formuleren van de representativiteitseis in artikel 3:305a lid 2 BW vooral gedacht aan groepsacties. Het is doorgaans niet goed mogelijk om maatschappelijke organisaties met een ideëel doel te toetsen de grootte van de achterban en de omvang van de vertegenwoordigde vorderingen in

⁹ Rb. Den Haag 6 maart 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:3007, r.o. 5.8.

¹⁰ Conclusie A-G 20 juni 2025, ECLI:NL:PHR:2025:695, r.o. 2.19.1.

¹¹ Vgl. HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2006.

¹² HR 9 april 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK4547 (*Staat en SGP/Clara Wichmann*), r.o. 4.3.2; Hof Den Haag 19 maart 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:363 (*NJCM en DfC/Staat e.a.*) r.o. 6.7. Rb Den Haag 15 november 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:17145 (*RBV/Staat*), r.o. 5.6-5.11; Rb Den Haag (tussenvonnissen) 6 maart 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:3007 (*Greenpeace/Staat*), r.o. 5.7-5.10.

¹³ HR 10 oktober 2025, ECLI:NL:HR:2025:1534.

¹⁴ HR 10 oktober 2025, ECLI:NL:HR:2025:1534.

een algemeenbelangactie.¹⁵ De toe te passen maatstaf is in een dergelijk geval of de belangenorganisaties een “adequate spreekbuis” zijn voor de belangen waarvoor zij opkomen.¹⁶ Ook aan dat criterium voldoen de Gevoegde Partijen.

2.5.1 Stichting Leitmotiv

44. Stichting Leitmotiv is een relatief nieuwe organisatie die in november 2025 is geboren uit de wens om een maatschappelijk geluid te laten horen over de snel veranderende digitale economie, de impact en de toekomst daarvan. Sinds haar oprichting doet stichting Leitmotiv veel onderzoek naar datacenters en de impact daarvan op onder andere het klimaat, milieu, de digitale autonomie en democratie.
45. Stichting Leitmotiv publiceert hierover rapporten op haar website en LinkedIn-pagina, zoals onder andere ‘Wat de Nederlandse politiek kan doen om hyperscale datacenters te reguleren’, ‘Estimating Microsoft’s Energy Footprint in the Netherlands’, ‘Four Key Conclusions about Data Center Environmental Transparency in the Netherlands’, ‘Tripling Europe’s data center capacity: where is the evidence?’ en ‘Why Europe Doesn’t Need New Infrastructure – Just An Open Cloud Market’.¹⁷ Deze rapporten worden met regelmaat genoemd door gevestigde media.¹⁸ Ook publiceerde De Telegraaf in november 2025 een opiniestuk van stichting Leitmotiv, waarin zij zorgen uit over het elektriciteitsverbruik van datacenters.¹⁹
46. Ook op andere manieren zet stichting Leitmotiv zich actief in voor een eerlijke en rechtvaardige digitale economie. Zo waren vertegenwoordigers van stichting Leitmotiv in april 2026 uitgenodigd als spreker bij het International Journalism Festival Panel in Perugia om te spreken over datacenters en hun impact op klimaat, milieu en ongelijkheid,²⁰ en sprak zij op de ClientEarth Summit op 25 maart 2026 over de verborgen milieu- en klimaatkosten van AI.²¹ Ook gaat stichting Leitmotiv regelmatig in gesprek met haar achterban door te spreken en deel te nemen aan workshops, seminars en congressen over dit onderwerp, op bijeenkomsten georganiseerd door bijvoorbeeld de Universiteit Utrecht.²² Bovendien was zij recent te gast in een podcast van Tech Policy Press over deze onderwerpen.²³ Stichting Leitmotiv maakt ook een podcastserie over mondiaal datacenteractivisme en ideeën voor een alternatieve digitale economie. Stichting Leitmotiv werkt daarnaast ook aan projecten met maatschappelijke organisaties en academici in Nederland, Europa en daarbuiten over datacenters en

¹⁵ Hof Den Haag 19 maart 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:363 (NJCM en DfC/Staat e.a.), r.o. 6.8.

¹⁶ WODC, *Vijf jaar WAMCA. Evaluatie Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (2020-2025)*, Den Haag: 2025, p. 13; Rb. Amsterdam 7 juni 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:3499 (*Fossielvrij/KLM*), r.o. 4.17; Hof Den Haag 19 maart 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:363 (NJCM en DfC/Staat e.a.), r.o. 6.8; Kamerstukken II 2023/24, 36169, nr. 40, p. 10.

¹⁷ De website van stichting Leitmotiv is te raadplegen via leitmotiv.digital. Via leitmotiv.digital/publications zijn de verschillende rapporten en publicatie van stichting Leitmotiv te raadplegen.

¹⁸ M. Renger, C. Houtekamer, ‘Google en Microsoft houden energiegebruik van hyperscale-datacenters geheim voor de overheid’, *NRC Handelsblad* 1 januari 2026; S. Slegers, ‘Kunnen we wel zonder Amerikaanse big tech’, *Argos* 13 februari 2026; J. Kraan, ‘Veel datacenters weigeren te publiceren hoeveel water en stroom ze verbruiken’, *nu.nl* 22 december 2025. M. Schulze, ‘Warum bauen wir noch mehr Rechenzentren?’, *Datacenter Insider* 20 januari 2026.

¹⁹ C. van Veen, C. Cath en M. Schulze, ‘Datacenterschaarste in Nederland? De cijfers vertellen een ander verhaal’, *De Telegraaf* 21 november 2025.

²⁰ International Journalism Festival, ‘What stories lie behind data centres?’, 15-18 april 2026.

²¹ ClientEarth, ‘Summit 2026 – The hidden costs of AI: energy, resources and environmental injustice’, 25 maart 2026.

²² Pakhuis de Zwijger, ‘Caught in the AI Matrix’. Te raadplegen via dezwijger.nl/programma/the-ai-matrix-profits-power-politics.

²³ R. Jahangir, ‘Why the EU’s Data Center Boom is a Black Box’, *Tech Policy Press* 31 mei 2026.

bovengenoemde zorgen, waaronder een project met Master studenten van de Universiteit van Amsterdam over transparantie ten aanzien van de klimaat- en milieu-impact van datacenters.

47. Stichting Leitmotiv wordt door de overheid erkend als gesprekspartner voor beleid op het terrein van datacenters. Zo was stichting Leitmotiv op 20 mei 2026 aanwezig bij een informatieve bijeenkomst over datacenters georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Stichting Leitmotiv zat daarbij als gesprekspartner aan tafel, samen met onder andere het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, TNO en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Stichting Leitmotiv is ook een gesprekspartner van de Europese Commissie op dit onderwerp, zoals recent op een panel in Brussel over Europees digitaal beleid.²⁴
48. Stichting Leitmotiv heeft in december 2025, samen met maatschappelijke organisaties Bits of Freedom, De Goede Zaak, Advocates for the Future, critical infrastructure lab en stichting Article 19, een brief geschreven en verstuurd, waarin zij zorgen uitten over een nieuw te ontwikkelen datacentercomplex in Amsterdam Sloterdijk. Deze brief heeft gezorgd voor veel media-aandacht en vormde een katalysator voor gemeentelijke en nationale politieke debatten over grote datacenters in Nederland.²⁵ Uit het initiatief blijkt dat stichting Leitmotiv steun geniet van andere gevestigde maatschappelijke organisaties en dat zij stichting Leitmotiv als samenwerkingspartner zien in een gezamenlijke coalitie tegen datacenters. Stichting Leitmotiv heeft verder gevolg gegeven aan de bovengenoemde brief door, samen met andere maatschappelijke organisaties, overleg te voeren met de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland, door in te spreken op dit onderwerp in de gemeenteraad van Amsterdam en contact over deze kwestie te onderhouden met politici op lokaal, provinciaal en nationaal niveau.
49. Kortom: stichting Leitmotiv verricht feitelijke werkzaamheden, heeft een achterban, en is een adequate spreekbuis voor het algemeen belang waarvoor zij middels deze procedure opkomt. Zij voldoet daarmee aan het representativiteitsvereiste van artikel 3:305a BW.

2.5.2 Stichting Article 19

50. Stichting Article 19 is net als stichting Leitmotiv een adequate spreekbuis voor de belangen waarvoor zij in deze procedure opkomt. Zij maakt als Nederlandse vestiging onderdeel uit van de gelijknamige internationale organisatie Article 19. Deze internationale organisatie is opgericht in 1989 en strijdt wereldwijd voor de bescherming van het recht op de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van informatie, mediavrijheid en digitale rechten. De Nederlandse vestiging richt zich specifiek op de bescherming en bevordering van deze rechten binnen Europa.
51. Stichting Article 19 doet wetenschappelijk onderzoek naar datacenters en de impact daarvan op de belangen waarvoor zij opkomt.²⁶ Stichting Article 19 deelt deze rapporten met het

²⁴ European Digital Rights, 'Fight for us, not for them. A public interest vision for EU Tech Policy', Youtube 23 juni 2026.

²⁵ B. van Zoelen, 'Zeer onwenselijk dat grootste datacenter van Amsterdam helemaal in Amerikaans gebruik komt', 28 januari 2026.

²⁶ Bijv. C. Cath, 'Cloud drift: how hyperscaler cloud computing shapes internet governance', *Information, Communication & Society* 4 mei 2026; C. Cath, A. F. Braun, 'Clouded Judgments: Problematizing Cloud Infrastructures for News Media Companies', in: K. A. Bedu-Addo e.a. (red.), *Media Regulation Handbook*, Elgar Publishing; ARTICLE 19, 'Netherlands: Transparency needed on Microsoft hyperscale data centre', 26 januari 2026.

breder publiek via haar website en LinkedIn-kanaal.²⁷ Daarnaast is stichting Article 19 actief op het beleidsmatige terrein. In juni 2026 leverde stichting Article 19 uitgebreide schriftelijke input aan de Europese Commissie rond de Cloud and AI Development Act.²⁸ Ook zijn zij door de Directoraat-Generaal voor Communicatienetwerken, Inhoud en Technologie uitgenodigd om met de architecten van CADA in gesprek te gaan over mogelijke verbeteringen op dit wetsvoorstel, specifiek wat betreft marktdiversiteit en datacenters.

52. Stichting Article 19 spreekt zich in Nederland ook actief uit over de impact van AI en datacenters op bijvoorbeeld de vrijheid van meningsuiting. Zo nam stichting Article 19 eerder dit jaar deel aan een panel in een publieke bijeenkomst in Pakhuis de Zwijger over 'AI, Power, Politics and Profits'.²⁹ In 2025 sprak Article 19 daarnaast op de Technology Sovereignty Summit.³⁰
53. Ten slotte was stichting Article 19 medeondertekenaar van de hierboven genoemde brief over de datacenterontwikkelingen in Amsterdam.
54. Article19 heeft een gevestigde achterban. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het grote aantal volgers op LinkedIn (meer dan 26.000).³¹ Ook organisaties als UNESCO erkennen Article 19 als een gevestigde mensenrechtenorganisatie.³²
55. Kortom, stichting Article 19 is een adequate spreekbuis voor het algemeen belang waarvoor zij middels deze procedure opkomt. Zij is dan ook voldoende representatief.

2.6 De Gevoegde Partijen voldoen aan vereisten artikel 3:305 a lid 3 BW

56. De bestuurders en oprichters van stichting Leitmotiv en stichting Article 19 hebben ingevolge artikel 3.3 respectievelijk artikel 3.5 van de statuten van deze partijen geen rechtstreeks of middellijk winstoogmerk.³³
57. De Gevoegde Partijen zijn ook niet gefinancierd door of anderszins afhankelijk van een procespartij.
58. Daarnaast is sprake van een voldoende nauwe band van de rechtsvordering met de Nederlandse rechtssfeer. Het gaat immers om een interventie in een Nederlandse procedure, over de mogelijke ontwikkeling van een datacenter in Nederland.
59. Artikel 3:305a lid 3 BW vereist ten slotte dat de belangenorganisatie heeft geprobeerd om het gevorderde te bereiken door het voeren van overleg met de verweerder. Nu het gaat om een interventie in kort geding, hadden Gevoegde Partijen geen mogelijkheid tot het voeren van overleg voorafgaand aan de procedure. Dat past ook niet bij het karakter van de interventie in

²⁷ De website van stichting Article 19 is te raadplegen via www.article19.org. Een voorbeeld van een rapport van stichting Article 19 over de impact van Big Tech op de vrijheid van meningsuiting is te raadplegen via www.article19.org/taming-big-tech-protecting-expression-for-all/.

²⁸ Stichting Article 19, 'Response to the European Commission Call for Evidence', 2 juni 2026. Te raadplegen via www.article19.org/wp-content/uploads/2026/06/20260304_ARTICLE19_CADA_condensed.pdf.

²⁹ Pakhuis de Zwijger, 'Caught in the AI Matrix', dinsdag 7 april 2026. Te raadplegen via dezwijger.nl/programma/the-ai-matrix-profits-power-politics.

³⁰ Te raadplegen via www.linkedin.com/pulse/protect-our-digital-future-we-need-robust-action-now-article19-zfdqef/.

³¹ Te raadplegen via www.linkedin.com/company/article19/.

³² De webpagina van UNESCO is te raadplegen via www.unesco.org/ethics-ai/en/civil-society-organizations/article-19.

³³ Zoals neergelegd in Productie 1 en 2 bij deze dagvaarding.

een civiele procedure. Uit jurisprudentie blijkt dan ook dat het overlegvereiste niet van toepassing is in het geval bij een incidentele vordering tot interventie.³⁴

60. Stichting Leitmotiv en stichting Article 19 voldoen aan alle vereisten die het lichte regime van artikel 3:305a BW stelt om deel te kunnen nemen aan een procedure in het algemeen belang.

3. INCIDENTELE VORDERING TOT VOEGING

61. De Gevoegde Partijen vorderen in het incident te worden toegelaten in deze procedure, als voegende partijen aan de zijde van Tennet.
62. Een incidentele vordering tot voeging kan ingevolge art. 217 Rv worden toegewezen indien de partij die voeging vordert voldoende belang heeft bij de uitkomst van de procedure. Voor het aannemen van een zodanig belang is voldoende dat de interveniënt nadelige gevolgen kan ondervinden van een uitkomst van de procedure die in de hoofdzaak wordt gevoerd. Onder nadelige gevolgen worden in dit verband verstaan de feitelijke of juridische gevolgen die de toe- dan wel afwijzing van de vordering in de hoofdzaak zal kunnen hebben voor degene die de voeging vordert.³⁵
63. De Gevoegde Partijen hebben een rechtstreeks en concreet belang bij de uitkomst van deze procedure. De vordering van Goodman strekt tot het afdwingen van een netaansluiting voor een grootschalig datacenter. Toewijzing van de vorderingen van Goodman zou daarmee tot gevolg hebben dat een (niet-Nederlands) datacenter een beslag legt op essentiële digitale infrastructuur in Nederland. Een dergelijke aansluiting heeft directe (en moeilijk omkeerbare) nadelige consequenties voor de beschikbare netcapaciteit, de digitale autonomie, het klimaat en de leefomgeving. En de daarmee samenhangende belangen, zijn precies de belangen die de Gevoegde Partijen ingevolge hun statuten behartigen.
64. Daarmee heeft toewijzing van de vorderingen van Goodman niet enkel gevolgen voor de verhouding tussen TenneT en Goodman, maar zou dat ook raken aan de (feitelijke en juridische) belangen die de Gevoegde Partijen behartigen.
65. Toewijzing van de vorderingen van Goodman heeft ten eerste gevolgen voor de voorzieningszekerheid van elektriciteit, een leefbaar klimaat, de democratisering van de digitale economie en de technologische autonomie van Nederland en Europa, de belangen die stichting Leitmotiv krachtens haar statuten behartigt.³⁶ Ook voor de belangen die stichting Article 19 behartigt, te weten de vrijheid van meningsuiting en het daarmee gepaard gaande belang van het voorkomen van marktdominantie door 'Big Tech' bedrijven, en het kunnen functioneren van de (lokale) democratie, heeft toewijzing van de vorderingen van Goodman directe gevolgen.
66. Het belang om te voegen loopt in het onderhavige geval zeer nauw samen met hetgeen de Gevoegde Partijen in de hoofdzaak betogen. Om doublures te voorkomen, leggen de Gevoegde Partijen hetgeen zij hierna in de hoofdzaak betogen ook uitdrukkelijk ten grondslag aan hun incidentele vordering tot voeging. Al hetgeen in Hoofdstuk 4 wordt gesteld dient alhier als herhaald en ingelast te worden beschouwd.

³⁴ Rb. Den Haag 27 maart 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:4091, r.o. 5.20.

³⁵ HR 10 oktober 2025, ECLI:NL:HR:2025:1534, NJ 2025, 292 (*Milieudefensie/Shell*), r.o. 3.2; Zie ook Conclusie A-G Wissink, nr. 6.26, in die zaak, met verdere verwijzingen.

³⁶ Productie GP-3, artikel 3.

67. Uit het hierna volgende blijkt ook dat het standpunt van de Gevoegde Partijen dient ter ondersteuning van Tennet.
68. Voor de toelaatbaarheid van incidentele vorderingen tot voeging is verder van belang dat deze tijdig is ingediend. Deze Memorie is genomen op de rol van 30 juni 2026. Aan het vereiste van tijdigheid is daarmee voldaan (vgl. art. 218 Rv).
69. Al met al moeten de Gevoegde Partijen dus worden toegelaten als gevoegde partijen aan de zijde van Tennet.

4. STANDPUNTEN VAN DE GEVOEGDE PARTIJEN IN DE HOOFDZAAK

70. Voor zover de Gevoegde Partijen kunnen overzien valt het betoog van Goodman in de hoofdzaak in twee delen uiteen. Het betreft enerzijds de beweerdelijke contractuele aanspraken van Goodman en anderzijds de belangenafweging. De Gevoegde Partijen zullen niet treden in het eerste deel van het geschil ten aanzien van het contractuele raamwerk. De standpunten van de Gevoegde Partijen hebben immers betrekking op de voornoemde belangenafweging.
71. Ten aanzien van de belangenafweging roepen de Gevoegde Partijen het volgende in herinnering:
- i. Uw Hof mag de belangen van derden en het algemeen belang meenemen in de belangenafweging.³⁷
 - ii. Indien Uw Hof, evenals de voorzieningenrechter in het Vonnis, tot het voorshands oordeel komt dat er geen rechtsgrond bestaat voor toewijzing van de vorderingen van Goodman, dan kunnen die vorderingen niet alsnog worden toegewezen op grond van de belangenafweging.³⁸

4.1 GRONDEN VAN VOEGING

72. Een gevoegde partij is bevoegd zelfstandig en op zelfstandig aangevoerde gronden verweer te voeren, mits zij daarmee het standpunt van de partij aan wier zijde zij zich heeft gevoegd ondersteunt. In dit geding gaat het daarbij in het bijzonder om een onderbouwing van de belangen van derden en het algemeen belang bij de afwijzing van de vordering.
73. Deze belangen vallen uiteen in vijf hoofdonderwerpen, te weten (i) de voorzieningszekerheid van elektriciteit, (ii) het leefbare klimaat, (iii) de digitale autonomie van Nederland en Europa, (iv) de bescherming van mensenrechten en de vrijheid van meningsuiting binnen de digitale ruimte, en (v) de lokale democratie. Deze onderwerpen worden in de onderstaande paragrafen achtereenvolgens toegelicht.

4.2 De voorzieningszekerheid van elektriciteit

74. Het eerste belang dat Gevoegde Partijen naar voren willen brengen betreft de voorzieningszekerheid van elektriciteit.
75. De voorzieningszekerheid van elektriciteit staat in Nederland onder zware druk.

Productie GP-6: TenneT, *Monitor Voorzieningszekerheid 2026*, 10 juni 2026.

³⁷ HR 21 maart 1997, NJ 1997, 437 (FNV/Verenigd Streekvervoer Nederland). Zie ook Asser Procesrecht/Boonekamp 6 2024/138.

³⁸ Asser Procesrecht/Boonekamp 6 2024/137.

76. Datacenters hebben een belangrijke en toenemende rol in het verhogen van de totale elektriciteitsvraag in Nederland. Daarmee dragen zij (in hoge mate) bij aan de afnemende voorzieningszekerheid.³⁹
77. Toewijzing van de vorderingen van Goodman zou leiden tot de aansluiting van een datacenter van 70 MW. Ter vergelijking: die capaciteit komt grofweg overeen met het elektriciteitsverbruik van 70 procent van alle Amsterdamse huishoudens gezamenlijk. Een aansluiting op zulke schaal gaat ten koste van beschikbare netcapaciteit en elektriciteitsaanbod, die ook gebruikt zou kunnen worden voor bijvoorbeeld woningbouw, zorginstellingen, scholen en projecten in het kader van de energietransitie.

Productie GP-7: Uittreksel Klimaatmonitor Rijksoverheid.

Productie GP-8: Leitmotiv, 'Briefing: Hyperscale datacenters in Nederland', 1 april 2026.

78. De situatie dat nieuwe woningen niet kunnen worden aangesloten en huishoudens niet kunnen verduurzamen (door bijvoorbeeld een laadpaal voor hun elektrische auto of warmtepomp te installeren) doet zich nu al op verschillende plekken voor. In Amsterdam dreigt dat scenario ook. Een toewijzing van de vorderingen van Goodman zou dan ook leiden tot een ronduit onrechtvaardige verdeling van schaarse netcapaciteit en elektriciteitsaanbod. Dat geldt zeker ten opzichte van de andere potentiële afnemers, waaronder Nederlandse burgers, bedrijven en overheidsinstellingen.

Productie GP-9: Provincie Utrecht, 'Aansluitstop dreigt: provincie Utrecht en gemeenten roepen Rijk op tot gezamenlijke crisisaanpak', Provincie Utrecht 12 februari 2026.

Productie GP-10: B. van Zoelen, 'Ook huishoudens in Amsterdam straks op wachtlijst voor zwaardere stroomaansluiting', Het Parool 1 april 2026.

79. Daarbij komt dat een toewijzing van de vorderingen van Goodman mogelijk ook gevolgen heeft voor andere aansluittrajecten van datacenters. Daardoor zou de impact op de voorzieningszekerheid verder kunnen toenemen.
80. De Gevoegde Partijen benadrukken, gelet op het bovenstaande, het belang van voorzieningszekerheid van elektriciteit voor Nederlandse huishoudens, bedrijven en instellingen en stellen dat dit belang moet worden meegenomen in het geding.

4.3 Het leefbare klimaat

81. Het tweede algemene belang dat Gevoegde Partijen naar voren brengen is dat van een leefbaar klimaat.
82. Datacenters zijn een significante en stijgende bron van elektriciteitsverbruik en daarmee van CO₂-uitstoot. Volgens de laatste Monitor Voorzieningszekerheid kan het gaan om een totale vraag vanuit datacenters in 2035 van 27 TWh. Dat is meer dan een verviervoudiging ten opzichte van het niveau in 2024. Netbeheer Nederland schat, op basis van actuele trends, in dat het elektriciteitsverbruik door datacenters kan groeien tot 55 TWh in 2050.

Productie GP-11: Netbeheer Nederland, 'Scenario's Editie 2025', mei 2025, p. 42-49 (uittreksel).

³⁹ Productie GP-6, p. 87.

83. Nu een aanzienlijk deel van de Nederlandse elektriciteitsproductie nog steeds berust op fossiele brandstoffen dragen datacenters direct bij aan de uitstoot van broeikasgassen en daarmee aan gevaarlijke klimaatverandering. De broeikasgasemissies die door aansluiting worden veroorzaakt bestaan niet alleen uit het elektriciteitsverbruik van het datacenter zelf, maar ook uit de emissies die samenhangen met de productie en vervanging van de benodigde IT-hardware.

84. Volgens de VN milieuorganisatie UNEP zijn datacenters de snelst groeiende bron van broeikasgasemissies wereldwijd.

Productie GP-12: UNEP, ‘Emissions Gap Report 2025’, p. 8-9 (uittreksel).

85. Datacenters waren alleen op basis van hun elektriciteitsverbruik in 2025 al goed voor 0.5 procent van alle wereldwijde fossiele emissies. Volgens het Internationaal Energie Agentschap zijn datacenters een van de weinige sectoren in de globale economie waarvan de emissies nog zullen stijgen tot 2030. De aan datacenters gelinkte totale gerelateerde emissies zullen dan naar verwachting zijn verdubbeld. Het hoofd van het Europese Milieuagentschap heeft gewaarschuwd voor de druk van datacenters op milieu- en klimaatdoelen:

“The European Environment Agency, a Copenhagen-based body providing independent information on sustainability issues to policymakers, worries that the data center boom will threaten the EU’s green goals. It warned that “the rapid expansion of AI presents a growing challenge to achieving climate neutrality” in a paper earlier this month.”

Productie GP-13: IEA, ‘Energy and AI’, p. 246-248 (uittreksel).

Productie GP-14: Z. Weise, ‘Don’t let Big Tech hide ecological cost of AI, environment agency chief tells EU’, *Politico* 25 mei 2026.

86. Er is dus een conflict tussen de groei van datacenters en de nationale en Europese klimaatdoelstellingen en -verplichtingen. Dat stelt de datacenterlobby zelf ook expliciet:

“Europe must prioritize artificial intelligence over its immediate climate ambitions or risk surrendering its tech sovereignty to China. That’s the view of the president of the European Data Centre Association, which lobbies the EU on behalf of data center companies. Lex Coors said that Europe’s energy system is not ready to power advanced AI data centers, and Europe may need to fall back on new carbon-emitting gas power plants to meet its tech sovereignty goals.”

Productie GP-15: E. Giordano, ‘Europe must choose between AI and climate goals, data center lobby says’, *Politico* 17 juni 2026.

87. De bovenstaande uitspraken moeten worden gezien in de context van een klimaatcrisis met zeer ernstige gevolgen voor de wereld en voor Nederland.⁴⁰ De rechtbank Den Haag stelde dit jaar vast dat het heel erg onwaarschijnlijk is dat Nederland haar doelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan zal halen.⁴¹ Daarbij baseerde de rechtbank zich op de Klimaat- en Energieverkenning 2025 (**KEV 2025**) van het Planbureau voor de Leefomgeving.

⁴⁰ Zoals bijvoorbeeld samengevat in Hoge Raad 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2006, r.o. 2.1.

⁴¹ Rechtbank Den Haag 28 januari 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:1344, r.o. 11.14.1.

Productie GP-16: Planbureau voor de Leefomgeving, *Klimaat- en Energieverkenning 2025 (KEV 2025)*, p. 60-61 (uittreksel).

88. In de KEV 2025 wordt onder andere gewezen op de aanzienlijke groei van datacenters in Nederland en de impact daarvan op ons totale elektriciteitsverbruik.⁴² Daarbij moet worden opgemerkt dat het Planbureau voor de Leefomgeving in de KEV 2025 nog uitging van een lager elektriciteitsverbruik door datacenters dan recente schattingen van netbeheerders.
89. De sterk stijgende elektriciteitsvraag van datacenters dwingt de Nederlandse overheid tot ingrijpen op de elektriciteitsmarkt, met nadelige gevolgen voor de energietransitie. Op 19 juni 2026 kondigde het kabinet aan een zogenoemd marktbreed capaciteitsmechanisme in te voeren per 2028.

Productie GP-17: Minister van Klimaat en Groene Groei, *Brief aan TK betreffende Voorzieningszekerheid van Elektriciteit*, 19 juni 2026, nr. 105472518.

90. Een capaciteitsmechanisme houdt in dat energieproducenten worden betaald voor het beschikbaar houden van productiecapaciteit, oftewel de mogelijkheid om elektriciteit te kunnen gaan produceren. Deze vergoeding staat los van, en komt boven op de prijs die voor daadwerkelijk geleverde elektriciteit wordt betaald. De kosten van het capaciteitsmechanisme worden geraamd op 300 tot 600 miljoen euro per jaar, en worden gedragen door eindgebruikers van elektriciteit. De aanbieders van de energie kunnen naast producenten van hernieuwbare energie ook exploitanten van gas-, waterstof- en biomassa centrales zijn.
91. Fossiele bronnen zijn dus niet uitgesloten van deelname aan het capaciteitsmechanisme. Ook zij kunnen hun productiecapaciteit beschikbaar houden voor het genereren van elektriciteit, en daar een vergoeding voor ontvangen. Uit onderzoek blijkt zelfs dat gascentrales de belangrijkste ontvanger zijn van inkopen via capaciteitsmechanismen in andere landen in Europa die een dergelijk systeem al eerder hebben ingevoerd. Bijna de helft van de betalingen gaan in Europa naar gascentrales.⁴³

Productie GP-18: Aurora Energy Research, *Capacity remuneration mechanisms in Europe*, januari 2025.

92. Met de introductie van het capaciteitsmechanisme bestaat daarom het risico's op een (verdere) fossiele lock-in, en het verstoren van investeringen in hernieuwbare energie. Dat blijkt uit onderzoek dat de Rijksoverheid liet uitvoeren door Guidehouse en Frontier Economics.

Productie GP-19: Guidehouse, Frontier Economics, *Onderzoek naar capaciteitsmechanismen voor Nederland*, eindrapport, januari 2026, p. 83-89 (uittreksel).

93. Kortom, de groeiende elektriciteitsvraag van datacenters dwingt de overheid tot kostbare maatregelen, te betalen door burgers en andere gebruikers van het elektriciteitsnet, waarbij fossiele productiecapaciteit wordt beloond en de klimaatdoelen nog verder uit zicht raken.
94. Gelet op de reeds vastgestelde ontoereikendheid van het Nederlandse klimaatbeleid, is elke additionele bijdrage aan de totale emissies vanuit de datacentersector van maatschappelijk belang. Daar komt bij dat een toewijzing van de vorderingen van Goodman waarschijnlijk ook

⁴² Productie GP-16, p. 61.

⁴³ Productie GP-18, p. 11.

gevolgen zal hebben voor andere aansluittrajecten van andere datacenters, waardoor de totale impact op klimaatverandering verder zal toenemen. Het belang bij een leefbaar klimaat dient mede daarom als relevante omstandigheid te worden meegewogen in de afweging die het Hof in dit geding te maken heeft.

4.4 De digitale autonomie van Europa en Nederland

95. Ten derde wijzen Gevoegde Partijen op het belang van een digitaal autonoom Europa en Nederland.

96. Een groot deel van de beschikbare datacentercapaciteit in Nederland wordt op dit moment gebruikt door niet-Europese technologiebedrijven.

Productie GP-20: C. van Veen, M. Schulze, Estimating Microsoft's Energy Footprint in the Netherlands, *Leitmotiv* 13 februari 2026.

97. De Europese Commissie benadrukte deze afhankelijkheid op Europees niveau begin juni nog bij de presentatie van het zogenaamde '*Tech Sovereignty Package*'. Daarin schreef de Europese Commissie:

"the EU remains structurally reliant on non-EU providers for over 80% of its digital products, services, infrastructure and intellectual property".⁴⁴

98. Ook de Nederlandse overheid heeft expliciet uitgesproken dat zij minder afhankelijk wil zijn van niet-Europese techbedrijven.

Productie GP-21: Rijksoverheid, 'Rijksoverheid sluit deal met Europees cloudplatform STACKIT', 23 april 2026.

99. Deze doelen staan haaks op het met voorrang aansluiten van de datacenters van Goodman. Goodman is onderdeel van de Australische Goodman Group. Goodman is een wereldwijd actieve ontwikkelaar van datacenters. Zij is geen eindgebruiker van de datacenters die zij ontwikkelt, maar verhuurt de vrijgekomen datacapaciteit aan derden. Die derden zijn in de praktijk doorgaans niet-Europese technologiebedrijven, waaronder de zogenaamde '*Big Tech*' bedrijven.

100. In 2019 kocht Google bijvoorbeeld land van Goodman in Japan voor de bouw van een datacenter. Ook ontwikkelde een soortgelijke internationale datacenterontwikkelaar in Amsterdam Sloterdijk onlangs een nieuw groot datacentrum, dat exclusief verhuurd zal worden aan Microsoft. Dit gegeven kwam (bij uitzondering) in de publiciteit door de ophef rondom de bouw van het datacenter in Amsterdam. De verantwoordelijk wethouder in Amsterdam gaf achteraf in de raadsvergadering aan dat hij daarvan nooit op de hoogte is gesteld, en dat hij deze ontwikkeling onwenselijk vond.⁴⁵

Productie GP-22: C. Houtekamer, M. Rengers, 'In Amsterdam komt een hyperscale voor Microsoft, ondanks het verbod op hyperscales', *NRC Handelsblad* 26 januari 2026.

101. Het is in dat kader dat de Gevoegde Partijen wijzen op het belang van een autonoom digitaal Nederland en Europa. Het algemeen belang vraagt om een digitale infrastructuur die niet structureel afhankelijk is van een klein aantal buitenlandse marktpartijen, wier activiteiten zich grotendeels onttrekken aan Europees democratisch toezicht. Toewijzing van de vorderingen

⁴⁴ Europese Commissie, 'Communication on European Tech Sovereignty and EU Open Source Strategy', 3 juni 2026, COM(2026) 503, p. 1.

⁴⁵ Raadsvergadering Gemeente Amsterdam, 19 februari 2026 (vanaf 06:32:00).

van Goodman vergroot niet alleen de macht van die niet-Europese marktpartijen, maar verkleint bovendien de mogelijkheid om verder te werken aan de digitale onafhankelijkheid van Europa. De schaarse netcapaciteit waar Goodman met aansluiting gebruik van zal maken is bij toewijzing van de vorderingen bovendien vergeven, waardoor een Europees datacenter langer zal moeten wachten op een aansluiting.

102. Het Nederlandse en Europese belang om onafhankelijker te worden van niet-Europese technologiebedrijven zou daarom meegenomen moeten worden in de belangenafweging in dit geding.

4.5 Mensenrechten en de vrijheid van meningsuiting binnen de digitale context

103. Het vierde belang waar de Gevoegde Partijen in dit geding op wijzen is de vrijheid van meningsuiting en de relevante mensenrechten binnen de digitale context.
104. De praktische realiteit van de vrijheid van meningsuiting en het recht op toegang tot informatie wordt steeds meer bepaald door wie controle heeft over de digitale infrastructuur. Grote datacenters als die van Goodman verdiepen de afhankelijkheid van het publiek debat en medialandschap van een kleine groep grote technologiebedrijven. Die bedrijven beheren de platforms waarop informatie wordt gedeeld, maar ook de *cloud*-infrastructuur, zoekdiensten en AI-modellen die bepalen welke informatie toegankelijk is en op welke voorwaarden.
105. De concentratie van fysieke rekencapaciteit bij één of enkele aanbieders vermindert mediapluraliteit, en vergroot de kwetsbaarheid van onze vrije meningsuiting en de democratische rechtsstaat. Gevoegde Partijen maken zich zorgen dat de vrijheid van meningsuiting in toenemende mate wordt bepaald door de vraag wie de digitale infrastructuur beheert waarop het publieke debat steunt, en niet door wetgeving die de vrijheid van meningsuiting reguleert.
106. Het faciliteren van verdere schaalvergroting en concentratie bij diezelfde partijen via een door de rechter afgedwongen netaansluiting staat dan ook op gespannen voet met het belang van een open en pluriforme digitale ruimte dat de Gevoegde Partijen krachtens hun statuten behartigen. Grote datacenters vergroten immers de afhankelijkheid van een klein aantal grote technologiebedrijven, met gevolgen voor de mensenrechten, de mededinging, de diversiteit in de media en het democratisch toezicht op het communicatiebeleid.
107. Immers, een groot deel van de burgers uit zich online. Of dat nu gaat over hun politieke mening, hun religie of andere onderdelen van hun identiteit. Maar denk ook aan bijeenkomsten en vergaderingen, nieuwsgaring, en de toegang tot verschillende diensten, inclusief die van de overheid. Als die digitale wereld dan voornamelijk in handen is van 'Big Tech' als Microsoft, Google en Meta, dan brengt dat grote risico's met zich mee.
108. Die risico's zijn tweeledig. Enerzijds zijn er de publieksgerichte platforms (zoals sociale media en zoekmachines), waarvan het verdienmodel er op is gericht gebruikers zo lang mogelijk vast te houden, hun data te vergaren en verkopen.
109. Anderzijds, en voor het onderhavige geding nog wezenlijker, zijn er de infrastructuuraanbieders. Grote datacenters vormen de productiehub van de digitale economie. Een steeds groter deel van de operationele processen van bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties, inclusief maatschappelijke organisaties en de publieke media, draait op de cloud-, opslag- en rekencapaciteit van een handvol grote aanbieders. Zo wordt hun functioneren afhankelijk van de continuïteit en de welwillendheid van die aanbieders.

Productie GP–23: S. Chander, S. Gürses, ‘From Infrastructural Power to Redistribution: How the EU’s Digital Agenda Cements Securitization and Computational Infrastructures (and How We Build Otherwise), *AINOW* 15 oktober 2024.

110. Juist die afhankelijkheid op infrastructuurniveau brengt risico’s voor de vrijheid van meningsuiting met zich mee. Door een datacenter van een dergelijke omvang te ontwikkelen, faciliteert Goodman hoofdgebruikers met een grote energiebehoefte. In de praktijk zijn de gebruikers met dergelijke omvangrijke energiebehoefte de grote ‘Big Tech’ bedrijven. Daarmee hebben de hoofdgebruikers en beheerders van grote datacenters de feitelijke macht om toegang tot communicatie, diensten en informatie te beperken.

111. Dat het concentreren van de macht over de digitale infrastructuur bij een aantal ‘Big Tech’ bedrijven grote risico’s met zich meebrengt, blijkt ook uit een aantal concrete voorbeelden. Zo blokkeerde Microsoft in 2025 de toegang tot de email- en andere Microsoft services voor medewerkers van het Internationaal Strafhof. Meta blokkeerde dit jaar tientallen Nederlandse Instagram-accounts van queer ondernemers, kunstenaars en opiniemakers. En Google, een van de klanten van Goodman, faciliteert censuur in China en Rusland.

Productie GP–24: S. Hartholt, ‘Wake-up call: Microsoft sluit e-mail ICC zonder pardon af’, *Binnenlands Bestuur* 19 mei 2025.

Productie GP–25: I. Scholtens, ‘Meta blokkeert opnieuw tientallen queer accounts op Instagram’, *NOS Nieuws* 23 april 2026.

Productie GP–26: Goodman, ‘Goodman welcomes Google Goodman Business Park’, 29 mei 2019.

Productie GP–27: S. Boyle, ‘Revealed: Google facilitated Russia and China’s censorship requests’, *The Guardian* 15 februari 2025.

112. Deze voorbeelden laten zien dat de zeggenschap over digitale infrastructuur en de daarop draaiende diensten zich concentreert bij enkele bedrijven, en dat die concentratie zich rechtstreeks kan vertalen in beperkingen van de vrijheid van meningsuiting en de toegang tot informatie.

113. De potentiële negatieve gevolgen van aansluiting van het datacenter op de bescherming van mensenrechten, waaronder in het bijzonder de vrijheid van meningsuiting, zouden volgens Gevoegde Partijen moeten worden meegewogen in de belangenafweging in dit geding.

4.6 De lokale democratie

114. Het laatste belang waarop Gevoegde Partijen in dit geding wijzen, is dat van de lokale democratie.

115. Er zijn grote zorgen dat bij de bouw van (grote) datacenters de belangen van lokale bewoners te weinig worden meegenomen. Het gaat dan om concrete verdelingsvraagstukken, zoals de toewijzing van schaarse energie, water en ruimte, en om de gevolgen van klimaatverandering, milieuvervuiling en andere vormen van overlast op zowel lokaal als bovenlokaal niveau.

116. In de gemeente Hollands Kroon, een van de twee locaties in Nederland waar grote datacenters gevestigd zijn ten behoeve van grote techbedrijven, is bijvoorbeeld herhaaldelijk vastgesteld dat burgers te weinig betrokken zijn in het proces rond de vestiging en besluitvorming.

- Productie GP–28:** Berenschot, ‘Tijden veranderen: Onderzoek naar de vestiging van datacenters in Hollands Kroon’, 22 december 2023.
117. Datzelfde gold bijvoorbeeld in Zeewolde, waar techbedrijf Meta enige jaren geleden een groot datacenter wilde bouwen. Bij door Goodman ontwikkelde datacenters buiten Nederland klonken dezelfde zorgen.
- Productie GP–29:** M. Rengers, C. Houtekamer, ‘We hebben beet, dacht Facebook in Zeewolde. Maar toch ging het mis’, *NRC Handelsblad* 30 maart 2022.
- Productie GP–30:** J. Taylor, ‘Under a cloud: the growing resentment against the massive datacentres sprouting across Australian cities’, *The Guardian* 2 mei 2026.
118. Het datacenter van Goodman komt in Vijfhuizen, in de gemeente Haarlemmermeer. Rond de bouw van datacenters in Haarlemmermeer is stevige kritiek op het te weinig betrekken van omwonenden en lokale politici.
- Productie GP–31:** J. Verhagen, ‘Komst van groot datacenter zorgt voor kritiek op wethouder’, *HC Nieuws* 2 februari 2026.
119. Lokale politici stellen hierover:
- “Omwonenden krijgen te maken met hoge bouw, aantasting van het uitzicht, geluidsoverlast en een ernstig gebrek aan informatie.”*
- Productie GP–32:** Den Dulk, ‘Stop de datacenters: kies voor inwoners en leefomgeving’, *Een Haarlemmermeer* 1 februari 2026.
120. Ook politieke partijen stellen dat de gemeenteraad buiten spel is gezet bij de vergunningverlening van dit datacenter.
- Productie GP–33:** J. Schaap, ‘Raad buitenspel gezet bij datacenter AMS10’, *Forza Haarlemmermeer* 5 februari 2026.
121. De Gevoegde Partijen komen op voor een digitale economie waarin de macht van technologie bedrijven democratisch wordt gecontroleerd. Zij komen daarmee ook op voor de belangen van lokale bewoners en het belang van adequate democratische controle rondom de ontwikkeling van datacenters. Het is in dat kader essentieel dat de belangen van omwonenden en andere burgers voldoende worden meegewogen in besluitvorming rondom digitale infrastructuur.
122. Dat betekent onder andere dat er voldoende (lokale) democratische controle wordt uitgeoefend over dergelijke ontwikkelingen, zowel in Haarlemmermeer als elders. Bij de ontwikkeling van datacenters wordt adequate democratische controle echter actief verhinderd. Toewijzing van de vorderingen van Goodman zou bovendien betekenen dat de (lokale) democratie definitief in een onomkeerbare situatie beland. Het gevolg van het vrij baan geven aan ontwikkelaars als Goodman is bovendien dat hun ‘*Big Tech*’ klanten nog meer ruimte kunnen innemen in het publieke debat, en hun marktpositie kunnen vergroten.
123. Het belang van de lokale democratie, van omwonenden en andere burgers dienen volgens de Gevoegde Partijen dan ook meegenomen te worden in de belangenafweging.
- 4.7 Proportionaliteit**
124. Zelfs indien het Hof zou oordelen dat Goodman in beginsel aanspraak kan maken op de door haar gevorderde aansluiting, dan nog dient de gevraagde voorziening te worden geweigerd.

Een afweging van het belang van Goodman tegen de hierboven geschetste maatschappelijke belangen én het belang van TenneT valt immers in het nadeel van Goodman uit.

125. Het belang van Goodman is, zoals de voorzieningenrechter in het Vonnis terecht heeft vastgesteld, van zuiver financiële aard. Goodman is een commerciële projectontwikkelaar wier vordering er uitsluitend op is gericht haar business case voor de ontwikkeling van een datacenter veilig te stellen.
126. Daar staat tegenover dat toewijzing van de vorderingen van Goodman indruist tegen verschillende publieke belangen. Zoals de Gevoegde Partijen hiervoor hebben uiteengezet, raakt de aansluiting van Goodman aan minstens vijf verschillende maar samenhangende maatschappelijke belangen.
127. Deze belangen raken een grote groep burgers en instellingen, en zijn bovendien in meerdere opzichten onomkeerbaar. Een eenmaal gerealiseerde netaansluiting en een eenmaal operationeel datacenter zijn in de praktijk moeilijk terug te draaien. De negatieve gevolgen voor het net, het klimaat, de digitale autonomie en lokale democratie zijn daarmee blijvend. Daar staat tegenover de louter financiële impact die afwijzing van de vorderingen op Goodman zou hebben.
128. De omkeerbaarheid van schade is, naast de aard en omvang van de betrokken belangen, een erkend gezichtspunt bij de belangenafweging in kort geding. In de beoordeling van de gevraagde voorziening weegt mee hoe ernstig en blijvend de gevolgen zijn aan weerszijden van de balans. Die balans slaat hier nadrukkelijk door naar de afwijzing van de vorderingen van Goodman.
129. Gelet op het voorgaande is toewijzing van de vorderingen van Goodman disproportioneel ten opzichte van de maatschappelijke belangen die daardoor worden geschaad. De Gevoegde Partijen verzoeken het Hof dan ook de proportionaliteitsafweging expliciet te betrekken bij het oordeel in de hoofdzaak.

4.8 Tussenconclusie

130. Uit het bovenstaande volgt dat een belangenafweging moet leiden tot afwijzing van de vorderingen van Goodman, zoals de voorzieningenrechter in eerste aanleg ook goed heeft gezien. Het vonnis moet dus worden bekrachtigd.

MET CONCLUSIE:

Dat het Uw Gerechtshof moge behagen om bij arrest, één en ander voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

In het incident ex art. 217 Rv

- A. de Gevoegde Partijen toe te laten als gevoegde partijen aan de zijde van TenneT;
- B. De kosten van het incident te compenseren, althans – voor het geval een of meer partijen verweer voeren tegen de voeging – die partij(en) hoofdelijk te veroordelen in de kosten van het incident, te vermeerderen met de nakosten, een en ander te voldoen binnen veertien dagen na de datum van het arrest, en bij gebreke van tijdige voldoening te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf die termijn,

In de hoofdzaak:

- C. Het Vonnis te bekrachtigen, al dan niet met verbetering van gronden.

Advocaat

* * * * *

mr. J. Klaas, Stichting PiIP, Keizersgracht 177, 1021 JT Amsterdam, T: +31 (0)20 261 0191 | E: jklaas@piip.nu

mr. O.J.W. Schotel en mr. S.J. Lopik, De Roos Coöperatief U.A., Hamerstraat 19-1, 1021 JT Amsterdam, T: (020) 303 8880, F: (020) 524 8383 | M: +316 2113 4526, E: olivier.schotel@deroos.eu | M: +316 5153 2747, E: sjoerd.lopik@deroos.eu